

Universitetsdirektøren

Søknad om godkjenning av merforbruk 2021 fra Helsefak

Det vises til bestilling i brev om forberedelse av innføring av ny nasjonal retningslinje for avsetninger, ephorte ref 2021/1222-1.

1. Inndekning negative avsetninger

Bestillingens første del omhandler omdisponering av budsjettmidler til inndekning av fakultetets negative avsetninger til påbegynte investeringer per 31.12.2020. I møte 25.februar vedtok fakultetsstyret ved Helsefak å omdisponere 63,5 mill. kr i avsetninger fra fakultetets enheter (inkludert fakultetsadministrasjonen)¹ for å dekke inn deler av fakultetsadministrasjonens negative avsetninger. Som følge av dette har fakultetet per utgangen av mars positive avsetninger på samtlige av note 15-verdiene.

Av tabellen under fremkommer også budsjett per 31.12.2021. Her budsjetteres det per tid med negative avsetninger på konkrete påbegynte, ikke fullførte driftsoppgaver. Det forventes mindreforbruk på drift i 2021, som kommenteres nærmere under punkt 2. Fakultetet arbeider nå med korrigeringer av budsjett og forventer at overbudsjettering på dette området vil nedjusteres.

Helsefak, note 15 del 1	31.12.2020	31.03.2021	Budsjett 31.12.2021
Konkrete påbegynte, ikke fullførte driftsoppgaver	84 800	51 265	-22 496
Vedtatte, ikke igangsatte driftsoppgaver	7 816	10 625	2 794
Vedtatte, ikke igangsatte investeringsoppgaver	0	0	0
Påbegynte investeringsprosjekter	-38 668	2 440	0
Andre departementer og finansieringskilder	0	0	0
Sum avsetninger, i hele 1000 kr	53 948	64 329	-19 702

Tabell 1: Avsetninger Helsefak note 15 del 1

¹ FS 7/21 Håndtering av avsetninger ved Det helsevitenskapelige fakultet 2020, ephorte ref 2020/894-10

2. Søknad om merforbruk 2021

Bestillingens andre del omhandler budsjett for 2021, hvor fakultetet må søke om godkjenning av budsjettert merforbruk for inneværende år. Fakultetet svarer ut dette punktet basert på budsjett utformet høsten 2020 og delvis revidert mars 2021.

Av tabellen under fremkommer en oversikt over avsetninger og budsjett 2021 fordelt per prototype.

	Avsetninger 01.01.21	Budsjett 2021	Budsjett avsetninger 31.12.21
Prototype 10	18 237	-39 785	-21 548
Prototype 12	16 625	-39 031	-22 406
Merkostnader AKM og AKM-fond	-47 627	-10 045	-57 672
Forskuttering inntekter til utstyrinvesteringer	-41 319	41 319	0
Rekrutteringsstillinger	38 217	-15 682	22 535
Strategiske og tematiske satsninger tildelt fra UiT	19 266	-12 890	6 376
Øremerkede tiltak med lønnsforpliktelser	1 983	-1 054	930
Midler tildelt fra nivå 1 i løpet av 2020	753	-657	95
Midler tildelt fra nivå 1 før 2020 med krav om tilbakeføring	497	-497	0
Driftsmidler forskerlinje	824	-392	432
Incentivmidler tildelt i 2020	130	-75	55
Driftsmidler dekanat 2020	663	36	700
Øvrig prototype 12	43 237	-39 095	4 143
Prototype 13	19 087	5 165	24 252
Rekrutteringsstillinger	18 931	4 581	23 511
Øvrig prototype 13	156	585	741
Prototype 16	66 906	-21 567	45 339
MH2-midler	59 713	-14 409	45 304
Økt studiekapasitet RNB 2020	6 000	-6 000	0
Øvrig prototype 16	1 193	-1 158	35

Tabell 2: Avsetninger og budsjett 2021 Helsefak per prototype

Fakultetet søker om muligheten til å realisere sine planer slik de fremkommer i denne tabellen, med noen modifikasjoner. Frem mot regnskapsavslutning 1.tertial jobbes det tett med instituttene innenfor så vel bevilgningsøkonomien som BOA. Vi ser store mindreforbruk i forhold til budsjett, som vil gjennomgå med enhetene, med mål om å justere budsjettene ned. Et oppdatert uttrekk av tabellen over, etter regnskapsavslutning, vil derfor trolig synliggjøre lavere planlagt aktivitet. Fakultetet har over tid sett en trend med mindreforbruk på spesielt drift og vi forventer dette også i år, selv om vi jobber kontinuerlig med budsjettkvaliteten.

Grunnet fakultetets betydelige omdisponering av avsetninger har vi heller ikke et helt oppdatert bilde av protypene. Som en del av den tertialvise økonomigjennomgangen er det flere prototype 12-tiltak som vil stenges mot instituttens prototype 10.

I fortsettelsen vil vi forklare innholdet i tabellen over i noe mer detalj. Fakultetet tenker imidlertid det vil være hensiktsmessig å oversende en oppdatert tabell etter at regnskapet for 1.tertial stenges, dersom det er ønskelig.

Prototype 10

Helsefak budsjetterer med et merforbruk på 39,8 mill. kr på prototype 10 i 2021. Med en positiv inngående balanse på 18,2 mill. kr betyr dette at Helsefak budsjetterer med negative avsetninger på 21,5 mill. kr ved utgangen av 2021. Deler av det budsjetterte merforbruket skyldes fakultetets tidligere nevnte omdisponering av 63,5 mill. kr som er synliggjort i budsjettene i 2021. 50,2 mill. kr er godskrevet prototype 12 for å dekke inn negative avsetninger knyttet til investeringer og merkostnader AKM, resterende er godskrevet prototype 10-tiltak på fakultetsadministrasjonen. Belastning av kostnad er gjort på enhetenes prototype 10. Flere enheter vil imidlertid dekke deler av kostnaden ved å avslutte prototype 12-tiltak. Dette arbeidet er ikke helt slutført og hvor mye av det budsjetterte merforbruket som skyldes denne omdisponeringen er vanskelig å si eksakt på dette tidspunktet. Imidlertid viser dette at en stor del av det budsjetterte merforbruket allerede er regnskapsført og ikke skyldes en planlagt aktivitet som kan utsettes.

Et annet moment som er viktig å nevne er fakultetets flerårige budsjettfordelingsmodell, som tillater at enhetene budsjetterer med merforbruk det enkelte budsjettår, gitt at de balanserer sine prototype 10-budsjetter innen utgangen av budsjettår 5. Per tid betyr det at Helsefaks enheter skal budsjettere med å gå i balanse ved utgangen av 2025. Universitetsledelsen ble bedt om å komme med tilbakemeldinger på modellen før den ble vedtatt i 2017. Modellen ligger til grunn for årets budsjettering, men er nå til revidering for å tilpasses blant annet nye føringer for håndtering av avsetninger.

Som nevnt har fakultetet over tid sett mindreforbruk, spesielt knyttet til drift. Da fjoråret var preget av pandemi og 2021 også i stor grad vil preges av dette, er det imidlertid vanskelig å sammenligne trender over tid. Fakultetets enheter har til en viss grad tatt høyde for ett semester med pandemiestriksjoner og -konsekvenser. Budsjettert aktivitetsnivå kan imidlertid vise seg å være noe optimistisk. Vi ser allerede betydelige mindreforbruk på blant annet reise og møtevirksomhet. En større revisjon vil foretas når neste års budsjetter legges i september.

Prototype 12

Fakultetet budsjetterer med et merforbruk på 39 mill. kr på prototype 12 i 2021. Med en positiv inngående balanse på 16,6 mill. kr budsjetterer fakultetet med negative avsetninger på 22,4 mill. kr ved utgangen av året.

På prototype 12 har fakultetet valgt å synliggjøre avsetninger og budsjett fordelt på underkategorier. I fakultetsstyresak om omdisponering av avsetninger i februar benyttet fakultetet i stor grad de samme kategoriene for å si noe om hvilke avsetninger som ikke vil være hensiktsmessig eller mulig å omdisponere til andre formål. Dette er i stor grad midler tildelt fra nivå 1, midler knyttet til avtaler for disponering og tiltak hvor det løper lønn. I tillegg er *merkostnader AKM og AKM-fond* med sitt betydelige merforbruk synliggjort og det samme er *forskuttering inntekter til utstyrsinvesteringer* som nå er saldert. I oppsamlingen av tiltak definert som *øvrige prototype 12* inngår tildelinger med svakere bindinger.

Som det fremkommer av tabellen budsjetteres det med å redusere positive avsetninger på *øvrige prototype 12*. Dette er en post som består av en rekke mindre tiltak og deler av disse avsluttes nå mot prototype 10.

Fakultetet har vanskelig for å samle disse tiltakene under kategorier, men kan fremlegge en oversikt over status for det enkelte tiltak dersom universitetsledelsen finner det hensiktsmessig.

Universitetsledelsen er godt kjent med utfordringene knyttet til forsinkelsene med AKM-fasilitetene, og har gitt fakultetet godkjenning til å budsjettere med merforbruk knyttet til AKM. Merkostnadene beløp seg til 47,6 mill. kr ved utgangen av 2020 og vi overbudsjetterer med 10 mill. kr i løpet av 2021. Dette til tross for at vi får overført 20 mill. kr fra UiT og har omdisponert egne avsetninger for å redusere overbudsjetteringen. Merforbruket forventes å øke ytterligere frem til og med 2024. Dagens estimat tilsier et merforbruk på 95 mill. kr ved utgangen av 2024. Merkostnadene knyttet til AKM inngår i fakultetets avsetninger på note 15 verdi konkrete påbegynte, ikke fullførte driftsoppgaver og man må derfor forvente at fakultetet akkumulerer negative avsetninger på denne posten.

Prototype 13

På prototype 13 budsjetterer fakultetet med et mindreforbruk på 5,2 mill. kr i 2021. Da UiT sin bestilling omhandler godkjenning av merforbruk velger vi derfor ikke å kommentere dette nærmere, ut over informasjonen som fremkommer i tabell 2.

Prototype 16

Fakultetet har budsjettert med et merforbruk på 21,6 mill. kr på prototype 16 i 2021. Med en inngående positiv balanse på 66,9 mill. kr planlegger derfor fakultetet å ha positive avsetninger på 45,3 mill. kr ved utgangen av året. Budsjettet for 2021 forventes å kunne reduseres noe, men det er litt tidlig på året for å kunne komme med en helt nøyaktig anslag.

Av bevilgningen til MH2 har fakultetet budsjettert med å disponere 14,5 mill. kr i 2021 til planlagte investeringsprosjekter. Av dette er per dato utstyr til en verdi av 6,8 mill. kr allerede i innkjøpsprosess på nivå 1. Det forventes imidlertid at budsjetterte investeringer vil realiseres i løpet av året i stor grad, selv om ikke alle investeringene er kommet like langt i innkjøpsprosessen. En detaljert liste over utstyr og status i innkjøpsprosess kan fremskaffes hvis ønskelig. For 2022 er det per dato planlagt investeringer fra MH2-bevilgningen for 15 mill. kr.

Fakultetet mottok en særskilt bevilgning i forbindelse med økt studiekapasitet i RNB 2020. Tildelingen på 6 mill. kr er fordelt etter en intern søknadsprosess og fordelingen fremkommer av ephorte ref 2021/65-1. Midlene er budsjettert disponert fullt ut i 2021, men fakultetet søker nå å avklare tidshorisont for planlagte ombygginger. Det kan medføre at 3,3 mill. kr av bevilgningen ikke disponeres før 2022.

Øvrig prototype 16 består av tre tiltak med SAKS-midler. Det budsjetteres i stor grad med å disponere midlene på disse tiltakene i 2021 og her har det allerede vært belastet kostnader i 2021.

3. Innspill til håndtering av interne avsetninger

Fakultetet ser den utfordrende situasjonen UiT befinner seg i med tanke på fremtidige forpliktelser og større investeringer, og nye krav og retningslinjer fra KD. UiT har opplevd endrede signaler og krav over noen år og dette medfører en gass-brems-tilnærming til aktivitetsnivå, som er særdeles vanskelig å tilpasse seg. Det uttrykkes frustrasjon fra enhetene og vi tror universitetet vil være tjent med å søke mer overordnede

løsninger fremfor å bremse driften for raskt. Et signal om brems i aktivitetsnivået for organisasjonen som helhet, kan fort føre universitetet over KDs fastsatte avsetningsmål for organisasjonen igjen. Vi vil derfor dele noen tanker om økonomiske grep som vi håper universitetsledelsen vil vurdere.

- a) Skyve på tildeling fra strategisk fond fra 2021 til 2022
- b) Disponere deler av strategisk fond til bygg og infrastruktur i 2022
- c) Etterskuddsvis tildeling rekrutteringsstillinger
- d) Vurdere omlegging av rutiner for tildelinger gjennom året

- a) Skyve på tildeling fra strategisk fond fra 2021 til 2022

UiTs strategiske fond utgjør i 2021 169,6 mill. kr. Deler av fondet er knyttet til allerede påbegynt aktivitet og tidligere forpliktelser. 53,3 mill. kr er knyttet til ny aktivitet. Midler til vitenskapelig utstyr forstår vi i stor grad er tildelt fakultetene. Helsefak ber Universitetsdirektøren vurdere å utsette hele eller deler av den øvrige tildelingen til ny aktivitet til 2022. Midler som ikke tildeles strategisk i 2021, vil da påføre UiT forpliktelser i 2022 og således redusere det strategiske handlingsrommet for neste år. Det vil imidlertid frigjøre midler inneværende år som kan omdisponeres for å dekke forpliktelser knyttet til bygg og infrastruktur, gitt universitetsstyrets tilslutning til dette.

- b) Disponere deler av strategisk fond til bygg og infrastruktur i 2022

Fakultetet anser det som mer hensiktsmessig å utsette nye strategiske satsninger, fremfor å be organisasjonen bremse aktivitetsnivået på allerede planlagt aktivitet. Helsefak ber universitetsledelsen vurdere å sette av en større andel av det strategiske fondet i 2022 til å dekke forpliktelser knyttet til bygg og infrastruktur, på bekostning av ny strategisk aktivitet. Her gjør vi også oppmerksom på at betydelige avsetninger er knyttet opp mot tidligere innvilgede strategiske satsninger fra UiT.

- c) Etterskuddsvis tildeling rekrutteringsstillinger

Som et forsøk på å redusere avsetninger på instituttnivå, har fakultetet sett nærmere på forvaltningen av rekrutteringsstillinger. Fakultetet har spilt inn forslag til SØKI om å tildele midler for nye hjemler etterskuddsvis. I dag tildeles finansieringen løpende med halvårs-effekt etter bekreftet tilsetning. Det betyr at om en stipendiat bekreftes tilsatt i mars, vil midler tildeles finansiering for hele året. En stipendiat tilsatt i september, gis finansiering for siste halvår. Fremfor løpende utbetaling har Helsefak foreslått at hjemler tilsatt i første halvår tildeles med halvårig effekt, i løpet av høsten. Hjemler tilsatt i løpet av andre halvår tildeles finansiering påfølgende år. Dette vil bidra til mindre avsetninger på laveste nivå i organisasjonen og en bedre oversikt over totale avsetninger knyttet til rekrutteringsstillinger på universitetet. Midler kan da frigjøres i 2021 og omdisponeres til andre formål. I tillegg oppnår man en mer effektiv oppfølging ved at midler tildeles to ganger i året, fremfor løpende tildeling gjennom året.

- d) Vurdere omlegging av rutiner for tildelinger gjennom året

Helsefak er ett av fakultetene som har hatt betydelige positive avsetninger over mange år. En av utfordringene er at øremerkede tildelinger er vanskelig å omdisponere. Fakultetet mener UiT kan tjene på en gjennomgang av tildelingene fra nivå 1, med mål om en mer enhetlig tilnærming. Alle tildelingsbrev må være tydelig på formål med tildelingen og tidshorisont for bruk av midler. Det bør også tydelig fremkomme om eventuelle udisponerte midler skal tilbakeføres eller om disse kan omdisponeres til andre formål av

enheten selv. Videre mener fakultetet at man bør bestrebe seg etter å tildele midler fra årets start og i mindre grad ved utgangen av året, når enhetene ikke har tid til å benytte seg av midlene det gjeldene året. Det bør også vurderes om incentiver og tildelinger fungerer etter intensjonen. Eksempelvis er små driftsmidler en tildeling Helsefak i flere runder har bedt om at tildeles fakultetene permanent i basis, fremfor en årlig fordeling i løpet av året.

Fakultetet har tidligere år tildelt instituttene midler i løpet av året, som belønning for en gitt aktivitet. I 2021 ønsker fakultetet å bevege seg bort fra tildelinger i høstsemesteret, da dette i stor grad bidrar til akkumulering av avsetninger da man ikke rekker å bruke midlene så sent på året. Fakultetet vil i større grad beregne tildeling på høsten, men tildele midler ved starten av påfølgende år. Dette gir instituttene tid til å legge planer for bruk av midlene som en del av ordinær budsjettprosess (på Helsefak budsjetterer enhetene i september/oktober for påfølgende år). Da disse pottene budsjetteres på fakultetet årlig, vil en forskyvning i tildelingen fra høst 2021 til januar 2022, medføre et handlingsrom i 2021. En lignende tilnærming på nivå 1, vil også kunne frigjøre handlingsrom på kort sikt, som kan bidra til å bedre den økonomiske situasjonen for UiT samlet sett.

Helsefak har tidligere tatt til ordet for etterskuddsvis tildeling til fakultetene, eksempelvis fra strategisk fond og tilknyttet rekrutteringsstillinger. Dette er først og fremst fordi vi ser det akkumuleres avsetninger på instituttnivå tilknyttet aktivitet hvor finansiering tilføres før aktiviteten er igangsatt. Vi mener en etterskuddsvis tildeling vil gi UiT en bedre oversikt over universitetets reelle forpliktelser samt et større handlingsrom. Dette er i stor grad Helsefak sin tilnærming til forvaltning av fakultetets strategiske midler.

Fakultetsledelsen imøteser eventuelt nye møter for å sammen søke gode løsninger for UiT.

Vennlig hilsen

Thrina Loennechen
dekan
—

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør
—

Saksbehandlere: seksjonsleder Ann-Sofie Rydningen, seniorrådgiver Lena Liatun og seniorrådgiver Kine Nilsen, Seksjon for organisasjon og økonomi Helsefak.